

**በኢትዮጵያ ፌዴራላዊ ዲሞክራሲያዊ ሪፐብሊክ
የፌዴራል ጠቅላይ ፍርድ ቤት
ሰበር ሰሚችሎት**

የሰ/መ/ቁ:-205297

ቀን:-30/02/2014ዓ.ም

ዳኞች:- እትመት አሠፋ

ፀሐይ መንክር

ኑረዲን ከድር

መላኩ ካሣዬ

እስቲበል አንዱዓለም

አመልካች:- የፌዴራል ጠቅላይ ዓቃቤሕግ:- ዓ/ህግ ቴዎድሮስ ቀረቡ

ተጠሪ:- እያሱ ያየህ ባየህ - አልቀረቡም

መዝገቡ ለምርመራ የተቀጠረ ነው፡፡ በመሆኑም መርምረን ተከታዩን ፍርድ ሰጥተናል፡፡

ፍርድ

የሰበር አቤቱታው ሊቀርብ የቻለው አመልካች መጋቢት 24 ቀን 2013 ዓ.ም ጽፎ ባቀረበው የሰበር አቤቱታ የፌዴራል ጠቅላይ ፍርድ ቤት ይግባኝ ሰሚ ችሎት በመ.ቁ 197256 ጥር 19 ቀን 2013 ዓ.ም የስር ከፍተኛው ፍርድ ቤት በተጠሪ ላይ ያስተላለፈውን የጥፋተኝነት እና የቅጣት ውሳኔ በመሻር ተጠሪን በነጻ በማሰናበት የሰጠው ውሳኔ መሠረታዊ የሕግ ስሕተት የተፈጸመበት በመሆኑ ሊታረም ይገባል በማለት አቤቱታ በማቅረቡ ነው፡፡

ጉዳዩ ወንጀልን የሚመለከት ሲሆን ክርክሩ የተጀመረው በፌዴራል ከፍተኛ ፍ/ቤት ነው፡፡ የአሁን አመልካች በአሁን ተጠሪ ላይ በስር ፍርድ ቤት አቅርቦት የነበረው ክስ ይዘት በአጭሩ:- ተጠሪ የወንጀል ሕጉን አንቀጽ 543/2 ድንጋጌን በመተላለፍ በቀን 24/09/2010 ዓ.ም ከጠዋቱ 1:45 ሰዓት የሰሌዳ ቁጥሩ ኮድ 3-01771 ኢት የሆነ ተሽከርካሪ ይዞ ከሳህሊተ ምህረት ቤተክርስቲያን ወደ ጃክሮስ አቅጣጫ በሚያሽከረክርበት ወቅት ሳህሊተ ምህረት ቤተክርስቲያን አካባቢ ሲደርስ የመንገዱን እና የእግረኞቹን ሁኔታ በማየት ጥንቃቄ አድርጎ ማሽከርከረ ሲገባው ይህን ባለማድረግ መንገዱን ከግራ ወደ ቀኝ ሲያቋርጥ የነበረውን ሚች ማቴዎስ ሀናቆ የተባለውን ግለሰብ በተሽከርካሪው የፊት ለፊት የግራ አካል በመግጨት ጥሎት ሚችም በግጭቱ ምክንያት

በጭንቅላቱ ላይ በደረሰ ጉዳት ሕይወቱ ያለፈ በመሆኑ በፈጸመው በቸልተኝነት ሰው መግደል ወንጀል ተከሷል የሚል ነው።

ክሱ ለተጠሪ ተነቦለት እንዲረዳው ከተደረገ በኋላ ድርጊቱን መፈጸሙን ሆኖም ጥፋተኛ አለመሆኑን በመግለጽ ቃሉን ሰጥቷል። ፍርድ ቤቱም የዓቃቤሕግን ማስረጃ ከሰማ በኋላ ዓቃቤሕግ ባቀረበው ማስረጃ ተጠሪ የተከሰሰበትን ወንጀል ስለመፈጸሙ በበቂ እና አሳማኝ በሆነ ሁኔታ አስረድቷል በማለት ተጠሪ ክሱን እንዲከላከል ብይን ሰጥቷል። ተጠሪም መከላከያ ምስክሮቹን አስቀርቦ አሰምቷል። ፍርድ ቤቱም የግራቀኙን ክርክር እና ማስረጃ መርምሮ ተጠሪ ባቀረበው መከላከያ ማስረጃ የቀረበበትን ክስ አልተከላከለም በማለት ጥፋተኛ ብሎ በአንድ ዓመት ከስድስት ወር ቀላል እስራት እና በብር 1,000 የገንዘብ መቀጮ እንዲቀጣ የወሰነ ሲሆን ቅጣት እንዲገደብ የቀረበውን ጥያቄ በሚመለከት ደግሞ የትራፊክ አደጋ እንደሐገር እያደረሰ ካለው ጉዳት አንጻር ተቀባይነት አላገኝም በማለት ውድቅ አድርጎታል።

ተጠሪ ይህን ውሳኔ በመቃወም ለፌዴራል ጠቅላይ ፍርድ ቤት ይግባኝ ሰሚ ችሎት የይግባኝ አቤቱታ አቅርቧል። ይግባኙ የቀረበለት ፍርድ ቤትም ግራቀኙን ካከራከረ በኋላ ሟች በተጠሪ መኪና ከመገጨቱ በፊት ተጠሪ ሟችን አይቶት ከሁለት ጊዜ በላይ ክላክስ ያደረገለት መሆኑ፤ መኪናውም ፍጥነት ያልነበረው ይልቁንም በመቆም እና በእንቅስቃሴ መካከል የነበረ ስለመሆኑ እንዲሁም ሟች ፊቱን ከመኪናው ወደ ተቃራኒ አጣጫ በማዞር ወደ ኋላ ወደ መኪናው መጥቶ መጋጨቱ መመስከሩ ሲታይ ተጠሪ በሚያሸከረክረው መኪና ሟችን ሊገጨው እንደሚችል እያወቀ ይህ ክስተት አይደርስም በሚል ግምት ወይም ባለማመዛዘን በሟች ላይ ጉዳት ደርሷል ወደሚል መደምደሚያ የሚያደርስ አይደለም፤ በተመሳሳይ ሟች እንደሚገጨው ማወቅ እያለበት ወይም እየቻለ ባለመገመት ወይም ባለማሰብ ሟች ላይ ጉዳት ደርሷል ለማለት የሚያስችልም አይደለም፤ ይልቁንም መኪናው ፍጥነት አለመኖሩ እና ክላክስም ማድረጉ የደረሰውን አደጋ ለማስቀረት ሙያው በሚፈቅደው መሠረት ጥረት ማድረጉን የሚስገነዝብ ነው፤ በመሆኑም በማስረጃ የተረጋገጠው ተጠሪ በወንጀል ሕግ አንቀጽ 23/2፤ 24፤ 59/1፤ 543/2 የተመለከቱትን በሚያሟላ መልኩ የተፈጸመ የቸልተኝነት የወንጀል ድርጊት ነው ወደሚል መደምደሚያ የሚያደርስ አይደለም በማለት በስር ከፍተኛው ፍርድ ቤት የተሰጠውን የጥፋተኝነት እና የቅጣት ውሳኔ በመሻር ተጠሪን በነጻ በማሰናበት በአብላጫ ድምጽ ወስኗል።

አመልካች ይህን ውሳኔ በመቃወም መጋቢት 24 ቀን 2013 ዓ.ም የተጻፈ የሰበር አቤቱታ ያቀረቡ ሲሆን ይዘቱም ፤ ሟች ሳያይ ወደ መኪናው መግባቱ ለአደጋው አስተዋጽኦ አለው ሊባል ከሚችል በቀር ሌሎች ማስረጃዎችን በተለይም የተጠሪን ቸልተኝነት መኪናውን ፍሬን ይዞ አለማቆሙ መሆኑን የሚያሳየውን የባለሙያ ምስክርነት ወደ ጎን በመተው የዓቃቤሕግ ምስክሮች ሟች መጥቶ ተጋጨ ብለዋል በሚል ለብቻው መዝኖ ክላክስ በማድረጉ ብቻ ሟችን ለማዳን ጥረት ስላደረገ ቸልተኝነት የለም መባሉ አግባብ አይደለም፤ ዓቃቤሕግ ተጠሪ ላይ ባቀረበው ክስ እንደክስ አመሰራረቱ ያስረዳ እና ተጠሪም ይህንን በማስረጃዎቹ

ያላስተባበለ በመሆኑ ተጠሪን በነጻ በማሰናበት የሰጠው ውሳኔ መሠረታዊ የሕግ ስሕተት የተፈጸመበት በመሆኑ በሰበር ታይቶ ሊታረም ይገባል የሚል ነው።

የሰበር አጣሪው ችሎት የአመልካችን የሰበር አቤቱታ መርምሮ የስር ፍርድ ቤት ተጠሪን ከቀረበበት ክስ በነጻ የማሰናበቱን አግባብነት የፌዴራል ጠቅላይ ፍርድ ቤት ሰበር ሰሚ ችሎት በመቁ 89676 ከሰጠው የማስረጃ ምዘና መሠረታዊ መርህ አንጻር ለመመርመር የሚል ማስቀረቢያ ጭብጥ በመያዝ ተጠሪ መልስ እንዲሰጠበት ተደርጎ ጉዳዩ ለዚህ ችሎት ቀርቧል።

ተጠሪ ሐምሌ 29 ቀን 2013 ዓ.ም የሰጡት መልስ ይዘት በአጭሩ፡- የዓቃቤሕግ ሁለት ምስክሮች ተጠሪ መኪናውን ከቆመበት አስነስቶ በዝቅተኛ ፍጥነት እየነዳ ሳለ ሚች በመኪናው በስተግራ ወደ ኋላው ዙሮ እያወራ ዘሎ ሲገባበት ተጠሪ የመኪና ክላክስ እያደረገ መኪናውን ለማቆም በመታገል ላይ እያለ ሚች ከመኪናው ጋር በመጋጨት እንደወደቀ መስክረዋል፤ 3ኛው የዓቃቤሕግ ምስክር አደጋው ሲፈጠር በቦታው ላይ ያልነበረ እና የሙያ ምስክር እንደሆነ በመግለጽ ተጠሪ ሚችን በሆነ መንገድ ሊያተርፈው ይችል ነበር ከማለት በቀር በዚህ ርቀት ተጠሪ ሚችን ሊያተርፍ የሚችልበትን መንገድ አላሳየም፤ የተጠሪ መከላከያ ምስክሮች ክላክስ እያሰማሁ መኪናውን በማቆም ላይ እያለሁ ሚች ከመኪናው ፊት ለፊት በግራ በኩል ተጋጭቶ መውደቁን መስክረዋል፤ ተጠሪ ማንበብ ስለማልችል በአደጋ ፕላን ላይ መፈረሜ ድርጊቱን መፈጸሜን የማያሳይ በመሆኑ በስር ይግባኝ ሰሚው ጠቅላይ ፍርድ ቤት ተጠሪን በነጻ በማሰናበት የተሰጠው ውሳኔ ሊጸና ይገባል የሚል ነው።

የግራቀኙ ክርክር እና በየደረጃው ባሉ ፍርድ ቤቶች የተሰጠው ውሳኔ በአጭሩ ከላይ የተገለጸው ነው። ይህ ችሎትም በሰበር አጣሪው ችሎት ሊጣራ ይገባዋል ተብሎ የተያዘውን ነጥብ ከግራቀኙ ክርክር፤ ለሰበር አቤቱታው መነሻ ከሆነው ውሳኔ እና ለጉዳዩ አግባብነት ካላቸው ሕጎች ጋር በማገናዘብ እንደሚከተለው መርምሮታል።

አመልካች በስር ፍርድ ቤት ተጠሪን በነጻ በማሰናበት የተሰጠው ውሳኔ ሊታረም ይገባል በማለት የሚከራከረው ተጠሪ ክላክስ ማድረጉ ብቻ ሚችን ለማዳን ጥረት አድርጓል አያስብልም፤ ተጠሪ ሌላ እርምጃ በመውሰድ ሚችን ከሞት ለመታደግ ሲችል ተገቢውን ጥረት ያላደረገ በመሆኑ በወቅቱ ችልተኝነት የነበረው መሆኑን የሚያሳይ ነው በማለት ሲሆን ተጠሪ በበኩሉ በዝቅተኛ ፍጥነት እየነዳሁ ሳለ ሚች በመኪናው በስተግራ ወደ ኋላው ዙሮ እያወራ ዘሎ የገባብኝ እና ክላክስ በማድረግ መኪናውን ለማቆም በመታገል ላይ የነበርኩ በመሆኑ ጥፋተኛ ልባል አይገባም በማለት የሚከራከር ነው። ስለሆነም ተጠሪ ሊወስደው ይገባው የነበረውን እርምጃ ሳይወስድ በመቅረቱ ምክንያት የሚችን ሕይወት እንዲያልፍ አድርጓል? ወይስ አላደረገም? የሚለው በዚህ ችሎት ምላሽ ሊያገኝ የሚገባው የክርክሩ መሠረታዊ ጭብጥ ነው።

የወንጀል ሕጉ ጠቅላላ ክፍል አንቀጽ 57 ለድርጊቱ ኃላፊ ሊሆን የሚገባው ሰው አስቦ ወይም በቸልተኝነት አንድ ወንጀል ካላደረገ በቀር በወንጀል ጥፋተኛ አይሆንም በማለት ይደነግጋል። በዚሁ ሕግ አንቀጽ 59

ማንም ሰው በቸልተኝነት የወንጀል ተግባር አድርጓል የሚባለው ድርጊቱ በወንጀል የሚያስቀጣ ውጤት ሊያስከትል እንደሚችል እያወቀ አይደርስም የሚል ግምት ወይም ባለማመዛዘን ወይም ድርጊቱ በወንጀል የሚያስቀጣ ውጤት ሊያስከትል እንደሚችል ማወቅ እያለበት ወይም እየቻለ ባለመገመት ወይም ባለማሰብ ድርጊቱን የፈጸመ እንደሆነ ነው በማለት ተመልክቷል። ከድንጋጌዎቹ ይዘት መገንዘብ የሚቻለው በአንድ ድርጊት ምክንያት አንድን ሰው በወንጀል ጥፋተኛ ነው ለማለት ከሳሽ የሆነው ዓቃቤ ሕግ ድርጊቱ የተፈፀመው ሆነ ተብሎ ወይም በቸልተኝነት መሆኑን ማስረዳት የሚጠበቅበት መሆኑን ነው።

በሌላ በኩል ተጠሪ የተከሰሰበት የወንጀል ሕግ አንቀጽ 543 ድንጋጌ በቸልተኝነት ሰውን ስለመግደል የሚመለከት ሲሆን የዚሁ ድንጋጌ ንዑስ ቁጥር (2) የሌላ ሰውን ሕይወት፣ ጤንነት ወይም ደህንነት የመጠበቅ የሙያ ወይም ሌላ ግዴታ ያለበት እንደ ሕክምና ባለሙያ ወይም አሽከርካሪ ያለ ሰው በቸልተኝነት ሰውን የገደለ እንደሆነ በድንጋጌው የተመለከተውን ቅጣት እንደሚቀጣ ይደነግጋል።

ስለሆነም በእርግጥም አመልካች እንደሚለው ተጠሪ ቸልተኝነት የነበረው መሆን አለመሆኑን ለመለየት ተጠሪ በቸልተኝነት ወንጀል ፈጽሟል በማለት በተከሰሰበት በሕጉ ልዩ ክፍል ላይ የተቀመጡትን ሁኔታዎች ከአድራጊው የግል ሁኔታ፣ በተለይም ዕድሜው፣ ያለው የኑሮ ልምድ፣ የትምህርት ደረጃው፣ ሥራውን እና የማሕበራዊ ኑሮ ደረጃው ጋር ሲመዘን በጉዳዩ ሁኔታዎች ሊደረጉ ይገባል ተብሎ በአግባቡ የሚጠበቁበትን ጥንቃቄዎች ያላደረገ እንደሆነ ነው በሚል በወንጀል ሕግ አንቀጽ 59/1(ለ) ላይ ከተቀመጡት መስፈርቶች ጋር በጥንቃቄ ታይቶ እና ተገናዝቦ ምላሽ ሊሰጠው ይገባል።

በያዝነው ጉዳይ ተጠሪ አሽከርካሪነት ሙያው በመሆኑ የሌላውን ሰው ሕይወት እና ደህንነት የመጠበቅ ግዴታ አለበት፤ ይህንኑ ግዴታውን ለመወጣትም ሙያው የሚፈቅደውን አስፈላጊውን ጥረት ሁሉ ሊያደርግ ይገባል። ጉዳዩን በይግባኝ የተመለከተው የሥር ይግባኝ ሰሚው ጠቅላይ ፍርድ ቤት መኪናው ፍጥነት አልነበረውም፤ ተጠሪ ክላክስ ማድረጉ የደረሰውን አደጋ ለማስቀረት ጥረት ማድረጉን ያስገነዝባል በማለት ተጠሪን ከተከሰሰበት ክስ በነጻ ያስናበተ ቢሆንም ተጠሪ በወቅቱ የመኪናውን ፍሬን በመያዝ ወይም መሪ በማዞር የሚችን ሕይወት ለመታደግ ጥረት ያደረገ ስለመሆኑ በስር ፍርድ ቤት የተረጋገጠ ፍሬነገር የለም። ይህም ተጠሪ ሙያው የሚፈቅድለትን አስፈላጊ የሆነውን ጥረት በማድረግ ሚችን ማትረፍ ሲችል አድራጎቱ በወንጀል የሚያስቀጣ ውጤት ሊያስከትል እንደሚችል እያወቀ አይደርስም የሚል ግምት ወይም ባለማመዛዘን ወይም ድርጊቱ በወንጀል የሚያስቀጣ ውጤት ሊያስከትል እንደሚችል ማወቅ እያለበት ወይም እየቻለ ባለመገመት ወይም ባለማሰብ ድርጊቱን የፈጸመ መሆኑን የሚያሳይ ነው። ይኸው የተጠሪ አድርጎትም የቅዱስ ጳውሎስ ሆስፒታል በሰጠው የሕክምና ማስረጃ ላይ እንደተገለጸው በሚች ሁለቱም የራስ ቅል ውስጥ ደም መፍሰስ እና የራስ ቅሉ የቀኝ ጎን መካከለኛ እና ጎረቤት አጥንት መሰንጠቅ እና መሰበር እንዲሁም አንጎሉ ውስጥ ደም መፍሰስ አስከትሎ የሚች ሕይወት እንዲያልፍ አድርጓል።

ስለሆነም ተጠሪ በቸልተኝነት ለፈጸመው ድርጊት በወንጀል ሕግ አንቀጽ 543/2 መሠረት ጥፋተኛ መባል ሲገባው ጉዳዩን በይግባኝ የተመለከተው የፌዴራል ጠቅላይ ፍርድ ቤት ተጠሪን ከተከሰሰበት ክስ በነጻ

በማሰናበት የሰጠው ውሳኔ መሠረታዊ የሕግ ስሕተት የተፈጸመበት ሆኖ አግኝተነዋል። በሌላ በኩል ተጠሪ በፈጸመው በቸልተኝነት ሰውን መግደል ወንጀል ጥፋተኛ ሊባል ይገባል ካልን ዘንድ የስር ከፍተኛው ፍርድ ቤት ተጠሪ ያቀረበውን የቅጣት ይገደብልኝ ጥያቄ ውድቅ ማድረግ ተገቢ ነው? ወይስ አይደለም? የሚለውን ቀጥለን እንመልከት።

በመሠረቱ ቅጣት ሊገደብ የሚችለው ጥፋተኛ የተባለን ሰው ለጥፋቱ መነሻ የሆኑትን ምክንያቶችን በጠቅላላው በመመልከት በጥፋተኛው ላይ የተወሰነውን ቅጣት ለጊዜው በገደብ እንዲታገድ በማድረግ የወንጀለኛውን ጠባይ ለማረምና ለማሻሻል እንዲሁም ወደ መደበኛ ማህበራዊ ኑሮው ለመመለስ ጠቃሚ መሆኑ በታመነ ጊዜ ስለመሆኑ የቅጣት ገደብን አስመልክቶ ከተደነገጉት የወንጀል ሕጉ ድንጋጌዎች መገንዘብ ይቻላል። ይህንንም ተፈጻሚ ለማድረግ ፍ/ቤቶች ቅጣትን ለመገደብ የሚያስችሉ የተለያዩ ሁኔታዎች ከግምት ውስጥ ማስባት እንዳለባቸው፤ እነዚህም ሁኔታዎች ወንጀለኛው ቀድሞ ያልተቀጣ ሆኖ ጠባዩም አደገኛነት እንደሌለው የሚታመንበት እንደሆነ፤ ጥፋቱ በመቀጮ፤ በግዴታ ስራ ወይም ከሶስት አመት የማይበልጥ ቀላል እስራት የሚያስቀጣ እንደሆነ ፍርድ ቤቱ ጥፋተኝነቱን ካረጋገጠ በኋላ ለወደፊት ጠባዩን ለማረም እንደሚችል እምነት ሊጣልበት የሚችል መሆኑና በዚህ ውሳኔ ብቻ እስከ መጨረሻው ሊሻሻል የሚችል መሆኑን ‘ያመነበት’ እንደሆነ፤ እንዲሁም ጥፋተኛው አስቀድሞ የተፈረደበት ቢሆንም ባይሆንም የተፈረደበትን ቅጣት ከመፈፀሙ በፊት ለተወሰነ ጊዜ ቅጣቱ ታግዶለት አመሉ ቢፈተን ሁለተኛ ጥፋት ከማድረግም የሚታገድ መሆኑና ስለጠባዩም መሻሻል አንድ ፅኑ ማስጠንቀቂያ ብቻ የሚበቃ መሆኑ ፍርድ ቤቱ ያመነበት እንደሆነ ቅጣቱ ከአፈፃፀም ታግዶ እንዲቆይ ሊያዝ የሚችል ስለመሆኑ ከወንጀል ሕግ አንቀጽ 192 እና ተከታይ ድንጋጌዎች ይዘት መገንዘብ ይቻላል።

በሌላ በኩል በጥፋተኛው ላይ የተወሰነው ቅጣት እንዳይገደብ ሊያደርጉ የሚችሉ በሕጉ የተቀመጡ ሁኔታዊቶች ያሉ ሲሆን እነዚህም ሁኔታዎች ጥፋተኛው ከዚህ በፊት የጽኑ እሥራት ቅጣት ወይም ከሦስት ዓመት የሚበልጥ ቀላል እሥራት ቅጣት ተፈርዶበት እንደሆነ እና እንደገናም በተከሰሰበት ወንጀል ከእነዚህ ቅጣቶች አንዱ የሚወሰንበት እንደሆነ ወይም ጥፋተኛው ከዚህ ቀደም ያልተቀጣ ሆኖ በተከሰሰበት ወንጀል ከአምስት አመት የበለጠ የጽኑ እሥራት ቅጣት የሚፈረድበት እንደሆነ ነው በማለት የወንጀል ሕጉ አንቀጽ 194 ድንጋጌ ላይ በዝርዝር ተመልክቷል። በሕጉ ከተመለከቱት ከእነዚህ ሁኔታዎች ውጪ ቅጣት እንዳይገደብ ለማድረግ የሚያስችሉ ሌሎች ሁኔታዎች ስለመኖራቸው በሕጉ ላይ አልተመለከተም። በወንጀል ሕጉ አንቀጽ 196/2 የወንጀሉ ከባድነት / the gravity of the crime /፤ በወንጀል ድርጊት መደጋገም ሊያደርስ የሚችለውን ጉዳት እና በጥፋተኛው ላይ ሊጣልበት የሚችለው እምነት ከግምት ውስጥ መግባት አለበት በማለት የተቀመጠውም ቢሆን ፍ/ቤቱ ቅጣቱ እንዲገደብ አቋም ከያዘ በኋላ ቅጣቱ ተገድቦ የሚቆይበትን የፈተና ጊዜ ለመወሰን / to fix the probation period / እንጂ ቅጣቱን ለመገደብ ሊሟላ ይገባል ተብሎ የተቀመጠ ቅድመ-ሁኔታ አይደለም።

በሌላ በኩል በወንጀል ሕጉ አንቀጽ 197 የተመለከቱት ቅድመ-ሁኔታዎች ፈተና የሚሰጥባቸውን ሁኔታዎች እንደሆኑ ከድንጋጌው ርዕስ መገንዘብ የሚቻል ሲሆን እነዚህ ሁኔታዎች መሟላት አለመሟላታቸው ሊረጋገጥ የሚችለው ፍ/ቤቱ ከተከሰሱ የቀድሞ ታሪክ፤ የጠባዩ እና የዓመሉ አካሄድ በመነሳት ቅጣቱን መገደብ እንዳለበት ሲያምን እና ጥፋተኛው በወንጀል ሕጉ አንቀጽ 197 ላይ የተመለከቱትን ቅድመ-ሁኔታዎች እንደሚያሟላ ማረጋገጫ እንዲሰጥ በማድረግ እንደሆነ ከወንጀል ሕጉ አንቀጽ 192፤196/1 እና 197 ድንጋጌዎች ጣምራ ንባብ መገንዘብ ይቻላል።

ፍ/ቤቱ በጥፋተኛው ላይ የሚጣለውን ቅጣት ለጊዜው ማገድ ለወደፊቱ ጥፋቱን ለማረም እንደሚችል ሲያምን ወይም ላያምን የሚችለው የጥፋተኛውን የቀድሞ ታሪክ፤ የጠባዩ እና የዓመሉ አካሄድ አስመልክቶ በችሎቱ የተረጋገጡትን እውነታዎች መነሻ በማድረግ ሲሆን ፍ/ቤቶች በሕግ እና በተገቢ ምክንያት የተደገፈ ውሳኔ መስጠት ያለባቸው በመሆኑ አመልካች ቅጣቱን ለማስገደብ ያቀረባቸው ምክንያቶች ፍ/ቤቱን የሚያሳምኑ ናቸው ወይም አይደለም ለማለት ሕግን መሠረት በማድረግ እና አግባብነት ያለውን ምክንያት በመስጠት ሊሆን ይገባል።

በያዝነው ጉዳይ ተጠሪ በፈጸመው ድርጊት ምክንያት ተጸጽቶ ለፍትሕ አካል እጁን የሰጠ መሆኑን፤ ሟችን በተጎዳ ሰዓት ያሳከመ እና ከሟች ቤተሰብ ጋርም የታረቀ መሆኑን፤ የቤተሰብ አስተዳዳሪ እና የቀድሞ ታሪኩም መልካም መሆኑን፤ በልማት እና በበጎ አድራጎት ስራ የሚሳተፍ እና የጤና ችግርም ያለበት መሆኑ በስር ይግባኝ ሰሟው ጠቅላይ ፍርድ ቤት የልዩነት ሐሳብ ላይ በግልጽ ተመልክቷል። ይህም ተጠሪ በወንጀል ሕጉ በተገለጸው አግባብ ቅጣትን ለማስገደብ የሚያስችሉ ቅድመ-ሁኔታዎችን ያሟላ መሆኑን የሚያሳይ ነው። በመሆኑም የስር ከፍተኛው ፍርድ ቤት በተጠሪ ላይ ያስተላለፈውን ቅጣት መገደብ ሲገባው የትራፊክ አደጋ እንደ ሐገር እያደረሰ ካለው ጉዳት አንጻር ቅጣቱ ሊገደብ አይገባም ሲል የደረሰበት ድምዳሜ ተገቢነት ያለው ሆኖ አልተገኘም። ስለሆነም የቅጣት ገደብን አስመልክቶ በሕጉ የተመለከቱትን ሁኔታዎች ግምት ውስጥ በማስገባት ይህ ውሳኔ ከተሰጠበት ቀን ጀምሮ ተጠሪ ያፈጸመው ቀሪ የእስራት ቅጣት በሁለት ዓመት የጊዜ ገደብ ሊገደብለት ይገባል በማለት ተከታዩን ውሳኔ ሰጥተናል።

ውሳኔ

1. የፌዴራል ጠቅላይ ፍርድ ቤት ይግባኝ ሰሟ ችሎት በመ.ቁ 197256 ጥር 19 ቀን 2013 ዓ.ም በወ/መ/ሥ/ሥ/ሕ/ቁ 195/2/ለ/2 መሠረት ተሸሯል።
2. የፌዴራል ከፍተኛ ፍርድ ቤት በመ.ቁ 221450 ሐምሌ 14 ቀን 2012 ዓ.ም የሰጠው የጥፋተኝነት ውሳኔ እና ጥቅምት 18 ቀን 2013 ዓ.ም የሰጠው የቅጣት ውሳኔ ጸንቷል።
3. ከላይ በፍርድ ሐተታው ላይ በተገለጸው ምክንያት ተጠሪ በስር ከፍተኛው ፍርድ ቤት በተሰጠው የቅጣት ውሳኔ መሠረት ያልፈጸመው ቀሪ ቅጣት በሁለት ዓመት የጊዜ ገደብ ሊገደብለት ይገባል በማለት ወስነናል።

ትዕዛዝ

- ተጠሪ በወንጀል ሕጉ አንቀጽ 197 መሠረት የብር 3000 / ሶስት ሺህ ብር / መተማመኛ ዋስትና እንዲያስይዝ ታዟል።
- የሚመለከተው ማረሚያ ቤት ተጠሪን እንዲረከብ እና ተጠሪ ለመተማመኛ ዋስትና ማስያዙ እና በስር ከፍተኛው ፍርድ ቤት የተላለፈበትን የብር 1000 / አንድ ሺህ / የገንዘብ መቀጮ መክፈሉ በተረጋገጠ ጊዜ ተጠሪን እንዲለቅ ታዟል።
- መዝገቡ ውሳኔ ስላገኘ ተዘግቷል። ይመለስ

የማይነበብ የአምስት ዳኞች ፊርማ አለበት።

ሄ/መ